

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ДОПОМОГИ**

для студентів

Освітньої програми:	Психологія
Рівня вищої освіти:	другого (магістерського)
на здобуття освітнього ступеню:	магістра
за спеціальністю:	053 Психологія
галузі знань:	05 Соціальні та поведінкові науки

Рівне – 2020

Робоча програма: Теорія та практика психологічної допомоги
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія

27 серпня 2020 р. 15 с.

Розробник: к.психол.наук, доц. Михальчук Ю.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол від 27 серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри _____ доц. Михальчук Ю.О.
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «27» 08 2020 року № 1

Голова _____ доц. Хом'як О.А.
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми «Психологія» зі спеціальності 053 Психологія у
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки рівня вищої освіти другого (магістерського)

доц. Михальчук Ю.О. _____
(підпис)

© _____, 2020

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4 / 4 Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 120/120 Кількість змістових модулів – 1	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		год. 20	год.8
		Практичні, семінарські	
		год. 20	год.8
		Самостійна робота	
		год. 40	52 год.
		Індивідуальні завдання: 40/52 год.	
		Вид контролю 1-й семестр: іспит	

2. Мета та завдання курсу

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та практика психологічної допомоги» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія.

Мета: забезпечити професійну компетентність практичних психологів у сфері підготовки та кваліфікованого проведення всіх видів психологічної допомоги: діагностики, консультування та корекції клієнтів, що мають різний спектр психологічних проблем.

Завдання: опанування основ теорії та практики психологічної допомоги особистості та ознайомлення з широким спектром консультативного та психотерапевтичного впливу дасть можливість студентам свідомо й функціонально впроваджувати у вітчизняну психологічну практику ефективні методики допомоги пацієнтам. Знання, здобуті при вивченні курсу є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів. Знання, здобуті при вивченні курсу «Теорія та практика психологічної допомоги», є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні психологи **набувають таких програмних компетентностей: ЗК (загальні компетентності), СК (спеціальні, фахові, предметні компетентності).**

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проєктами.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Результати навчання за дисципліною

Опанувавши дисципліну, студенти повинні мати такі **програмні результати навчання:**

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР13. Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання, саморозвитку; за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія та практика надання психоконсультативної допомоги

Тема 1. Процес психологічного консультування. Поняття психологічного консультування. Принципи та умови психологічного консультування. Види психологічного консультування. Етичний кодекс психолога. Структурування процесу: перша зустріч. Етапи процесу та прогноз перспектив.

Література: основна [8, 14, 16, 19, 23, 24, 25] допоміжна [1, 5, 6, 8, 11, 17, 21]

Тема 2. Психосоціальна допомога підліткам із суїцидальною поведінкою. Суїцид як психосоціальне явище. Суїцид як результат невирішеної кризи підліткового віку. Ознаки, за якими можна виявити ризик суїциду серед підлітків. Психосоціальна допомога підлітку-суїциденту. Депресивні та суїцидальні клієнти: форми психотерапевтичної роботи

Література: основна [2, 4, 5, 6, 11, 17, 18, 20] допоміжна [3, 7, 14, 15, 16, 19, 20]

Тема 3. Психологічна допомога внутрішньо переміщеним особам (на прикладі роботи з переселенцями з Криму). Психологічні порушення, що виникають у зв'язку із переселенням. Наслідки травми переселення. Методи та прийоми психологічної роботи із переселенцями

Література: основна [8, 10, 25] допоміжна [12, 13, 18]

Тема 4. Психологічна допомога військовослужбовцям, що виконують свій обов'язок у зоні бойових дій. Види та форми психологічної допомоги військовослужбовцям. Етапи переживання травми. Етапи переживання травми. Сутність та особливості психологічної реабілітації військовослужбовців.

Література: основна [3, 7, 9, 12, 13, 15, 21, 26] допоміжна [4, 18]

Тема 5. Робота з батьками, що виховують дітей з особливими потребами. Стадії прийняття сім'єю народження дитини з особливостями в розвитку. Опис мети та завдань Проекту «Психологічний супровід батьків дітей з особливими потребами». Психотехніки, запропоновані мамам в контексті реалізації Проекту

Література: основна [1, 8, 24, 25] допоміжна [13,18]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теорія та практика надання психоконсультативної допомоги												
Тема 1. Процес психологічного консультування.	24	4	4		8	8	24	2	-		11	11

Тема 2. Психосоціальна допомога підліткам із суїцидальною поведінкою.	24	4	4		8	8	24	2	2		10	10
Тема 3. Психологічна допомога внутрішньо переміщеним особам (на прикладі роботи з переселенцями з Криму)	24	4	4		8	8	24	2	2		10	10
Тема 4. Психологічна допомога військовослужбовця, що виконують свій обов'язок у зоні бойових дій.	24	4	4		8	8	24	2	2		10	10
Тема 5. Робота з батьками, що виховують дітей з особливими потребами	24	4	4		8	8	24	-	2		11	11
Разом за змістовим модулем 1	120	20	20		40	40	120	8	8		52	52

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Процес психологічного консультування	4/-
2	Психосоціальна допомога підліткам із суїцидальною поведінкою	4/2
3	Психологічна допомога внутрішньо переміщеним особам (на прикладі роботи з переселенцями з Криму)	4/2
4	Психологічна допомога військовослужбовця, що виконують свій обов'язок у зоні бойових дій	4/2
5	Робота з батьками, що виховують дітей з особливими потребами	4/2
	Разом	20/8

6. Самостійна робота (40/52 год.) – 20 балів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Консультування тривожних клієнтів	2
2	Консультування при реакціях страху та фобіях	3
3	Консультування вороже налаштованих та агресивних клієнтів	3
4	Особливості консультування «немотивованих клієнтів»	3
5	Консультування при переживанні провини	3
6	Особливості консультування плачущих клієнтів	3
7	Консультування істеричних клієнтів	3
8	Психологічна допомога клієнтам із депресією	2

9	Консультування у випадку смерті близької людини	3
10	Особливості бесіди з умираючою людиною	1
11	Переживання втрати при розлученні	3
12	Сутність сексуальних проблем клієнтів	3
13	Особливості проведення консультативної бесіди з приводу сексуальних проблем	3
14	Особливості консультування асоціальних особистостей	2
15	Особливості консультування при алкоголізмі	2
	Разом	40

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Психологічне консультування та кризові стани особистості				
Тема 1. Процес психологічного консультування	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, презентація «Етапи процесу психологічного консультування»; психологічні есе «Різниця між клієнтом і пацієнтом»; «До чого веде «професійний кретинізм» психолога (бажання «ощасливити всіх хто просить і не просить про допомогу)»	основна [8, 14, 16, 19, 23, 24, 25] допоміжна [1, 5, 6, 8, 11, 17, 21]	4
Тема 2. Психосоціальна допомога підліткам із суїцидальною поведінкою	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе на тему: «Підліток-суїцидент – який він?»; створити перелік навчальної літератури до дисципліни «Основи психологічної практики» (психологічне консультування): орієнтуватись на прізвища Р.Мей, Немов Р.С., Роджерс К.Р., Абрамова Г.С., Шостром Е., Айві А.Е., Кочюнас Р. та інші. (вказати: автор, назва книги, рік видання, про що книга 5-6 речень; не менше	основна [2, 4, 5, 6, 11, 17, 18, 20] допоміжна [3, 7, 14, 15, 16, 19, 20]	4

		15 авторів); створити 10 фраз, які можуть висловлювати професіональні і не професіональні психологи-практики; намалювати і описати образ клієнта якого б студенти боялись чи не хотіли бачити на консультації.		
Тема 3. Психологічна допомога внутрішньо переміщеним особам (на прикладі роботи з переселенцями з Криму)	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття;	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе на тему: «Травма переселенців»; створення ситуації консультування з переселенцем; Дослідження вживання мовчання у межах консультаційного процесу; створення ситуацій консультування, в яких: підтримувати спілкування мовчанням; спілкуватися з допомогою лише міміки; мовчати, підтримуючи і не підтримуючи зоровий контакт.	основна [8, 10, 25] допоміжна [12, 13, 18]	4
Тема 4. Психологічна допомога військовослужбовцям, що виконують свій обов'язок у зоні бойових дій	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, моделювати приклад консультаційної бесіди із військовослужбовцями, психологічне есе: «Труднощі у психологічній роботі із військовослужбовцями» Робота в групах. Навести приклади рефлексії почуттів клієнта. Дати визначення рефлексії змісту висловлювань клієнта. Аналіз вибіркової рефлексії як психотерапевтичної інтервенції у використанні психолога-консультанта. Робота в групах. Емпатія в практиці психолога (розуміння стану, в якому перебуває клієнт, щире співпереживання з проникненням у його світ,	основна [3, 7, 9, 12, 13, 15, 21, 26] допоміжна [4, 18]	4

		ідентифікація з ним в позиції «я з Вами». Здатність побачити оточуючий світ очима клієнта). Створення групою переліку висловлювань психолога-практика, що демонструють прояв емпатії до клієнта.		
Тема 5. Робота з батьками, що виховують дітей з особливими потребами	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття,	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, моделювання труднощів, з якими стикається психолог в роботі з мамами, що виховують дітей з особливими потребами на кожному етапі прийняття, підготовка 8-10 ресурсних психотехнік, що можна запропонувати мамам, що виховують дітей з особливими потребами для індивідуального виконання чи в груповій роботі; презентація «Особистісні якості ефективного психолога-консультанта».	основна [1, 8, 24, 25] допоміжна [13,18]	

8. Індивідуальні завдання (40-52 год.) – 20 балів

• Теми індивідуальних робіт

1. Методологічні підстави психологічної практики
2. Культурно-історичні підстави консультування
3. Психологічне консультування як професія: особистість консультанта
4. Проблема виміру ефективності консультування та психотерапії
5. Цілі та можливості використання стандартизованих і проєктивних методів діагностики в консультативній практиці
6. Особливості групового консультування
7. Особливості консультування сім'ї
8. Техніки роботи з подружніми парами в консультації
9. Основні напрями, цілі і завдання консультування дітей
10. Особистісне зростання як чинник професіоналізма психолога-консультанта
11. Види та спрямованість мотивації професійної діяльності психолога-консультанта
12. Типові помилки консультанта: причини, подолання, запобігання
13. Контакт із клієнтом під час бесіди
14. Тон і гучність голосу
15. Бесіда як метод психологічного консультування
16. Організація психоконсультативної бесіди
17. Інтерв'ю як метод психологічного консультування
18. Роль і місце консультанта в консультуванні
19. Модель ефективного консультанта
20. Система цінностей консультанта
21. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта

- 22. Професійна підготовка, кваліфікація, функції та етика консультанта
- 23. Засоби впливу консультанта
- 24. Комунікативні техніки у консультативній допомозі та етикет
- **Опрацювання схем первинного інтерв'ю різних авторів**

9. Методи навчання

- I. Організація, самоорганізація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності за джерелом передання і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення, інструктаж) і практичні (вправи, алгоритмізація, практична робота);
за ступенем самостійності мислення студентів: репродуктивні і творчі методи;
за логікою передання і сприймання навчальної інформації: індуктивні (узагальнення), дедуктивні(конкретизація), аналітичні, синтетичні – навчальний аналіз, синтез, установлення причинно-наслідкових зв'язків;
за ступенем керівництва навчальною роботою студентів: самостійна робота студентів, робота з книгою.
- II. Стимулювання та мотивація навчально-пізнавальної діяльності
Дидактичні (ділові, ситуативно-рольові та ін.) ігри, навчальні дискусії, інтерактивні методи навчання
- III. Контроль і самоконтроль, аналіз та оцінювання результатів навчання
Індивідуальне і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи

10. Методи контролю

- Поточне тестування.
- Перевірка завдань самостійної роботи.
- Перевірка індивідуальної роботи.
- Поточний контроль.
- Семестрова форма контролю.

11. Питання до іспиту з курсу

1. Поняття психологічного консультування.
2. Принципи та умови психологічного консультування.
3. Види психологічного консультування.
4. Етичний кодекс психолога.
5. Структурування процесу: перша зустріч
6. Етапи процесу та прогноз перспектив
7. Контакт із клієнтом під час бесіди
8. Тон і гучність голосу
9. Бесіда як метод психологічного консультування
10. Організація психоконсультативної бесіди
11. Інтерв'ю як метод психологічного консультування
12. Роль і місце консультанта в консультуванні
13. Модель ефективного консультанта
14. Система цінностей консультанта
15. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта
16. Професійна підготовка, кваліфікація, функції та етика консультанта
17. Засоби впливу консультанта
18. Комунікативні техніки у консультативній допомозі та етикет
19. Суїцид як психосоціальне явище

20. Суїцид як результат невирішеної кризи підліткового віку
21. Ознаки, за якими можна виявити ризик суїциду серед підлітків
22. Психосоціальна допомога підлітку-суїциденту
23. Депресивні та суїцидальні клієнти: форми психотерапевтичної роботи
24. Психологічні порушення, що виникають у зв'язку із переселенням
25. Наслідки травми переселення
26. Методи та прийоми психологічної роботи із переселенцями
27. Види та форми психологічної допомоги військовослужбовцям
28. Етапи переживання травми
29. Сутність та особливості психологічної реабілітації військовослужбовців
30. Стадії прийняття сім'єю народження дитини з особливостями в розвитку
31. Психотехніки для групової взаємодії в роботі з мамами, що виховують дітей з особливостями в розвитку
32. Консультування тривожних клієнтів
33. Консультування при реакціях страху та фобіях
34. Консультування вороже налаштованих та агресивних клієнтів
35. Особливості консультування «немотивованих клієнтів»
36. Консультування асоціальних особистостей
37. Консультування при алкоголізмі
38. Особливості консультування клієнтів з психосоматичними розладами
39. Консультування при переживанні провини
40. Особливості консультування плачучих клієнтів
41. Консультування істеричних клієнтів
42. Психологічна допомога клієнтам із депресією
43. Особливості консультування при суїцидальних намірах
44. Консультування у випадку смерті близької людини
45. Переживання втрати при розлученні
46. Особливості бесіди з умираючою людиною
47. Сутність сексуальних проблем клієнтів
48. Особливості проведення консультативної бесіди з приводу сексуальних проблем
49. Психологічне консультування як професія: особистість консультанта
50. Проблема виміру ефективності консультування та психотерапії
51. Методологічні підстави психологічної практики
52. Культурно-історичні підстави консультування
53. Цілі та можливості використання стандартизованих і проєктивних методів діагностики в консультативній практиці.
54. Особливості групового консультування
55. Особливості консультування подружжя
56. Основні напрями, цілі і завдання консультування дітей.
57. Особистісне зростання як чинник професіоналізму психолога-консультанта.
58. Типові помилки консультанта: причини, подолання, запобігання.
59. Види та спрямованість мотивації професійної діяльності психолога-консультанта.
60. Історія становлення консультування

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування, самостійна робота, індивідуальна робота					Підсумковий тест	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	40	100
12	12	12	12	12		

T1, T2 ... T5 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13.Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Роздатковий матеріал.Психодіагностичні методики
3. Мультимедійні засоби. Презентації.

14. Рекомендована література

Базова

1. Вачков И.В. Метафорический тренинг / И.В. Вачков. – 2-е изд. – М. – «Ось-89», 2006. – 144 с.
2. Вашек Т. В. Профілактика самогубств серед підлітків: методика для вимірювання суїцидальної поведінки / Т. В. Вашек // Практична психологія та соціальна робота – 2005. – №4. – С. 5-8.
3. Військовий психолог: боець, HR і сваха – Електронний ресурс. – ukr.lb.ua_news/2014/10/06.psiholog...hr_svaha...html. – назва з екрану.
4. Довлатянц О. О. Роль біологічних і соціальних факторів у суїцидальній поведінці дітей і підлітків / О. О. Довлатянц. – Харків, 2004. – 250 с. Дольто Ф. На стороне подростка / Франсуаза Дольто. – СПб. : Петербург – XXI век, 1997. – 278 с.
5. Зотов М. В. Суицидальное поведение: механизмы развития, диагностика, коррекция / М. В. Зотов. – СПб. : Речь, 2006. – 144 с.

6. Зыкова М. Н. Психолого-педагогическое содействие развитию личности подростка : учебн.-метод. пособие для учителей, родителей и шк. пс-ов / М. Н. Зыкова. – М. : МПСИ, МОДЭК, 2009. – 72 с.
7. Кадыров Р.В. Посттравматическое стрессовое расстройство: состояние проблемы, психодиагностика и психологическая помощь: учебное пособие / Р.В.Кадыров. – СПб. : Речь, 2012. – 448с.
8. Кириленко Т.С. Психологія: емоційна сфера особистості : Навч. посібник / Т.С. Кириленко. – К. : Либідь, 2007. – 256 с.
9. Китаев-Смык Л.А. Стресс войны: Фронтовые наблюдения врача-психолога / Л.А.Китаев-Смык // М-во культуры РФ.; Рос. ин-т культурологии. – М., 2001. – 80 с.
10. Конфлікт в Україні змушує все більше людей залишати свої оселі. — [Електронний ресурс]. — <http://unhcr.org.ua/uk/novini/novyny/1333-konflikt-v-ukrajini-zmushue-vse-bilshe-lyudej-zalishati-svoji-oseli>. – назва з екрану
11. Лукас К., Сейден Г. Молчаливое горе: жизнь в тени самоубийства. Пер с англ. / К. Лукас, Г. Сейден. – М. : Смысл, 2000. – 256 с.
12. Малкина-Пых И. Г. Экстремальные ситуации / И.Г. Малкина-Пых. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. — 960 с
13. Малкина-Пых И.Г. Психологическая помощь в кризисных ситуациях / И.Г. Малкина-Пых. – М. : Изд-во Эксмо, 2005. – 960 с. – (Справочник практического психолога).
14. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / Мартіна Мюллер. – Львів : Видавництво Українського католицького університету : Свічадо, 2014. – 120 с.
15. Осухова Н.Г. Психологическая помощь в трудных и экстремальных ситуациях / Н.Г. Осухова. – М.: Академия, 2007.
16. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко, Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. – К. : ТОВ “Видавницт- во “Логос”, 2015. – 207 с.
17. Полегешко О. Психологія суїциду / О. Полегешко // Психолог. – 2006. – № 47 (239). – С. 23-30 . Психологія суїцидальної поведінки: Діагностика, корекція, профілактика. – К., 2000. – 347 с. Психологія суїциду : посібник / За ред. В. П. Москальця. – К. : Академвидав, 2004. – 288 с.
18. Рибалка В. В. Психологія суїцидальних тенденцій проблемної особистості / В. В. Рибалка. – К. : Шкільний світ, 2009. – 128 с. 185
19. Роджерс К. Становление личности. Взгляд на психотерапию / К.Роджерс. – Москва : Эксмо-Пресс, 2001. – 414 с.
20. Сулицький В. В. Психологія суїцидальної поведінки / В. В. Сулицький. – К. : МП Леся, 2002. – 316 с.
21. Тарабрина Н.В. Психология посттравматического стресса: Теория и практика / Н.В. Тарабрина. – Москва : Изд-во «Институт психологии РАН», 2009. – 304 с.
22. Уильямс М. Выход из депрессии. Освободите себя от хронической неудовлетворенности / Уильямс М., Тисуейл Дж., Сигал З., Кабат-Цинн Й.. — СПб. : Питер, 2011. – 288 с.
23. Хоун Г. Всестороннее развитие ребенка за 10 минут в день / Голди Хоун. – Издательство «Эксмо», 2012. – 125с.
24. Чепелева Н.В. Психологические механизмы понимания и интерпретации личного опыта / Н.В. Чепелева / Актуальные проблеми психології. Том 2. Психологічна герменевтика // За ред. Н.В.Чепелевої. – К., 2002. – Вип.2. – 140 с. – С.3-13.
25. Черезова І.О. Психологія життєвих криз особистості : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / І.О. Черезова. – Бердянськ, БДПУ, 2016. – 193 с.

26. Черній А., Колодич О. Інклюзивна освіта. Практикум : навчальний посібник / А. Черній, О. Колодич. – Рівне : РОІППО, 2020. – 180 с.
27. Ягунов В. Військова психологія: Підручник / В. Ягунов. – Київ : Тандем, 2004. — 656 с.
28. Яценко Т.С. Динамика развития глубинной психокоррекции: теория и практика / Т.С. Яценко. – Днепропетровск : Инновация, 2015. – 567 с.

Допоміжна

1. Абульханова-Славская К.А. О субъекте психической деятельности. Методологические проблемы психологии / К.А.Абульханова-Славская. – Москва : Наука, 1973. – 285 с.
2. Ассаджиолли Р. Психосинтез: теория и практика /Р. Ассаджиолли. – Москва : «REFL-book», 1994. – 314 с.
3. Бернс Р. Развитие Я-концепции и воспитание / Р.Бернс. – М.: Прогресс, 1986. – 162 с.
4. Гнездилов А.В. Психология и психотерапия потерь / А.В. Гнездилов. – СПб. : Речь, 2002. – 162 с.
5. Джемс У. Научные основы психологии / У. Джемс. – Мн.: Харвест, 2003. – 370 с.
6. Кабрин В.И. Коммуникативный мир и транскомуникативный потенциал жизни личности: теория, методы исследования / В.И. Кабрин. – Москва : «Смысл», 2005. – 248 с.
7. Кльоц Л. А. Соціальному педагогу про суїцид / Л. А. Кльоц, М. М. Заброцький // Соціальний працівник. – 2007. – № 17. – С. 15-28.
8. Кон И.С. Открытие Я / И.С. Кон. – М.: Политиздат, 1978. – 367 с.
9. Лазарус Р. Теория стресса и психофизиологические исследования Эмоциональный стресс: физиологические и психологические реакции / под ред. Л. Леви, В.Н. Мясищева. – Ленинград, 1970. – 248 с.
10. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б.Ф. Ломов. – М. : Наука, 1989. – 449 с.
11. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология / В.Д. Менделевич. – М. : Медпресс, 2001. – 432 с.
12. Налчаджан А.А. Социально-психологическая адаптация / А.А. Налчаджан. – Ереван, 1988. – 69 с.
13. Платонов К.К. Концепция динамической функциональной структуры личности / К.К. Платонов // Психология личности. Хрестоматия / под. общ. ред. В.А. Петровского. – Самара : Бахрах, 1998. – С. 119-129.
14. Подмазін С. Діти із суїцидальними тенденціями / С. Подмазін, О. Сироватко // Корекційна робота психолога / Упоряд. О. Главник. – К. : Шкільний світ, 2002. – С. 24-30. – (Психологічна бібліотека. Вип. 3).
15. Романовська Д. Робота з підлітками, схильними до суїциду / Д. Романовська, С. Собкова // Психолог. – 2006. – № 15 (207). – С. 26- 29.
16. Сабат Н. Профілактика суїцидальної поведінки серед підлітків / Н. Сабат // Соціальний педагог. – 2007. – № 11 (листопад). – С. 35-37.
17. Сарджвеладзе Н.И. Личность и ее взаимодействие с социальной средой / Н.И. Сарджвеладзе. – Тбилиси.: Мецниереба, 1989. –187 с.
18. Франкл В. Человек в поисках смысла / В. Франкл. – Москва : Прогресс, 1990. – 372 с.
19. Эриксон Э. Детство и общество / Э. Эриксон. – Санкт-Петербург : Ленато, АСТ, Фонд «Университетская книга», 1996. – 592 с.
20. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис: пер. с англ./ общ. ред. и предисл. Толстых А.В./ Э. Эриксон. – Москва : Издательская группа «Прогресс», 1996. – 344 с.

21. Юнг К.Г. Психология бессознательного / К.Г.Юнг. – Москва : Наука, 1994. –357 с.

15. Інформаційні ресурси

1. https://stud.com.ua/75531/menedzhment/teoretichni_pidhodi_individualno_psihologichno_konsultuvannya
2. https://lkkeip.at.ua/ld/1/146_up_31.pdf
3. https://stud.com.ua/25482/psihologiya/psihologichne_konsultuvannya
<https://www.youtube.com/watch?v=8-pfxc7o2Sc>